

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z RELIGII DLA KLASY II SZKOŁY PODSTAWOWEJ

według podręcznika „To jest mój Syn umiłowany”
zgodnego z programem nauczania „Zaproszeni na ucztę z Jezusem” nr AZ-1-01/18.

I. PODSTAWY PRAWNE

- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 Prawo Oświatowe (Dz. U. 2017 poz. 59 z późniejszymi zmianami).
- Ustawa z dnia 7 września 1991 o systemie oświaty ((Dz. U. z 2022 r. poz. 2230).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 lutego 2019 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych (Dz.U.2019 poz. 372) .
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 lutego 2019 r. w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych (Dz. U. 2019 poz. 373).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 19 sierpnia 2022 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1780).
- Statut Szkoły Podstawowej nr 9 im. Jana Pawła II w Otwocku.

II. CELE OCENIANIA

- Ocenianie osiągnięć edukacyjnych ucznia polega na rozpoznawaniu przez nauczycieli poziomu i postępów w opanowaniu przez ucznia wiadomości i umiejętności w stosunku do wymagań określonych w podstawie programowej kształcenia ogólnego, wymagań edukacyjnych wynikających z realizowanych w szkole programów nauczania oraz wymagań edukacyjnych wynikających z realizowanych w szkole programów nauczania w przypadku dodatkowych zajęć edukacyjnych.
- Ocenianie wewnątrzszkolne ma na celu:
  - 1) informowanie ucznia o poziomie jego osiągnięć edukacyjnych i jego zachowaniu oraz o postępach w tym zakresie;
  - 2) udzielanie uczniowi pomocy w nauce poprzez przekazanie uczniowi informacji o tym, co zrobił dobrze i jak powinien się dalej uczyć;
  - 3) udzielanie uczniowi wskazówek do samodzielnego planowania własnego rozwoju
  - 4) motywowanie ucznia do dalszych postępów w nauce i zachowaniu;
  - 5) dostarczenie rodzicom (prawnym opiekunom) i nauczycielom informacji o postępach, trudnościach w nauce, zachowaniu oraz szczególnych uzdolnieniach ucznia;
  - 6) umożliwienie nauczycielom doskonalenia organizacji i metod pracy dydaktyczno – wychowawczej.
  - 7) monitorowanie pracy ucznia.

III. OGÓLNE USTALENIA

- Ocenianie bieżące w klasie II odbywa się zgodnie z następującą skalą:

- 1) stopień celujący – 6
- 2) stopień bardzo dobry – 5
- 3) stopień dobry – 4
- 4) stopień dostateczny – 3
- 5) stopień dopuszczający – 2

6) stopień niedostateczny – 1

- Oceny bieżące rejestrowane są w dzienniku elektronicznym za pomocą odpowiedników cyfrowych podporządkowanych w/w skali.
- Dopuszcza się nieprzygotowanie do lekcji, odnotowywane w dzienniku minusem (-), uzyskanie trzech minusów skutkuje wpisaniem uwagi negatywnej

IV. OBSZARY AKTYWNOŚCI UCZNIÓW:

- Rozumienie pojęć religijnych.
- Stosowanie terminologii religijnej.
- Samodzielne lub w grupie przeprowadzanie zadań
- Stosowanie zdobytej wiedzy i umiejętności w inscenizacjach, gazetce szkolnej, pracy na rzecz Kościoła i w innych sytuacjach.
- Prace projektowe i długoterminowe.
- Aktywność na lekcji i poza nią oraz wkład pracy ucznia.
- Praca w grupach.
- Prowadzenie zeszytu ćwiczeń

OGÓLNE KRYTERIA OCENIANIA

W procesie oceniania **obowiązuje stosowanie zasady kumulowania wymagań** (ocenę wyższą otrzymać może uczeń, który spełnia wszystkie wymagania przypisane ocenom niższym). Oceniamy wiedzę i umiejętności ucznia oraz przejawy ich zastosowania w życiu codziennym, przede wszystkim w szkole. Gdy uczeń ubiega się o ocenę celującą, bierzemy pod uwagę również jego zaangażowanie religijno-społeczne poza szkołą.

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który:

- a) nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą,
- b) odmawia wszelkiej współpracy,
- c) mimo zachęt wykazuje obojętny albo wręcz lekceważący stosunek do przedmiotu, wiedzy i wiary.
- d) nie opanował minimum wiadomości i umiejętności objętych programem nauczania lub jego bloku, a jego braki uniemożliwiają dalsze zdobywanie wiedzy;
- e) nie jest w stanie z pomocą nauczyciela rozwiązać prostego zadania;
- f) popełnia błędy, nie udziela odpowiedzi lub udziela błędnych;
- g) jest bardzo często nieprzygotowany do lekcji (nie odrabia prac domowych, nie przynosi niezbędnych przyborów).

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania konieczne:

- a) w zakresie wiadomości i umiejętności opanował treści najłatwiejsze, najczęściej stosowane, stanowiące podstawę do dalszej edukacji,
- b) wykazuje choćby minimalne zainteresowanie przedmiotem i gotowość współpracy z nauczycielem i w grupie.
- c) umie wykazać się wiedzą elementarną, rozwiązuje zadania o niskim stopniu trudności;
- d) potrafi skorzystać z pomocy nauczyciela;
- e) wykazuje minimalne zainteresowanie wiedzą;
- f) mimo braków w wiadomościach i umiejętnościach ma możliwość uzyskania koniecznej wiedzy z danego przedmiotu w ciągu dalszej nauki

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania podstawowe:

- a) opanował treści najbardziej przystępne, najprostsze, najbardziej uniwersalne, niezbędne na danym etapie kształcenia i na wyższych etapach,
- b) uczestniczy w rozwiązywaniu problemów oraz umiejętnie słucha innych.

- c) rozwiązuje (przy niewielkiej pomocy nauczyciela) typowe zadania o przeciętnym stopniu trudności;
- d) zna podstawowe pojęcia;
- e) wykorzystuje wiedzę w sposób odtwórczy

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania rozszerzające:

- a) opanował treści umiarkowanie przystępne oraz bardziej złożone,
- b) ukierunkowany jest na poszukiwanie prawdy i dobra oraz szanuje poglądy innych,
- c) aktywnie realizuje zadania wykonywane w grupie.
- d) wykazuje zainteresowanie wiedzą i poszukuje jej w różnych źródłach informacji;
- e) skutecznie komunikuje się i efektywnie współpracuje w zespole;
- f) wykazuje zainteresowanie przedmiotem;
- g) łączy wiedzę z różnych przedmiotów

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania dopełniające:

- a) opanował treści obejmujące elementy trudne do opanowania, złożone i nietypowe,
- b) wykazuje własną inicjatywę w rozwiązywaniu problemów swojej społeczności
- c) wszechstronnie dba o rozwój swojej osobowości i podejmuje zadania apostolskie.
- d) prezentuje ugruntowaną wiedzę i umiejętności objęte materiałem nauczania;
- e) 2) przekazuje swoją wiedzę pewnie, posługując się klarownym, komunikatywnym językiem;3) potrafi powiązać różne fakty i wiadomości oraz umie zastosować je w nowych często nieznanym sytuacjach;
- f) 4) samodzielnie formułuje wnioski;
- g) 5) rozwiązuje problemy w twórczy sposób, logicznie i precyzyjnie opisuje otrzymane wyniki oraz wyciąga z nich własne wnioski;
- h) 6) przedstawia zajmującą własny punkt widzenia, potrafi go bronić, szanuje argumenty innych;
- i) 7) efektywnie współdziała w zespole, stymulując pracę twórczą w grupie

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:

- a) posiadał wiedzę i umiejętności z przedmiotu w danej klasie, samodzielnie i twórczo rozwija własne uzdolnienia,
  - a) biegłe posługuje się zdobytymi wiadomościami w rozwiązywaniu problemów teoretycznych lub praktycznych i proponuje rozwiązania nietypowe,
  - b) osiąga sukcesy w konkursach i olimpiadach kwalifikując się do finałów na szczeblu diecezjalnym, powiatowym, regionalnym, wojewódzkim albo krajowym lub posiada inne porównywalne osiągnięcia.
  - c) twórczo rozwiązuje problemy, dostrzega je, nie unika ich i podejmuje niekonwencjonalne sposoby ich rozwiązania;
  - d) poszukuje, porządkuje i przetwarza informacje z różnych źródeł;
  - e) samodzielnie i twórczo rozwija swoje zainteresowania;
  - f) inspiruje pracę w zespole;
  - g) potrafi stosować metody i techniki negocjacyjne w rozwiązywaniu problemów;
  - h) posługuje się pięknym językiem ojczystym;
  - i) potrafi dokonać trafnej samooceny.

VI. NARZEDZIA POMIARU OSIĄGNIĘĆ UCZNIĄ I SPOSOBY OCENIANIA WIADOMOŚCI I UMIEJĘTNOŚCI, (np.: kartkówka, karta pracy, praca domowa, odpowiedź ustna, zeszyt, praca na lekcji, praca w grupie, praca dodatkowa, projekt).

SZCZEGÓŁOWE KRYTERIA OCENIANIA DO POSZCZEGÓLNYCH FORM AKTYWNOŚCI

1. Ustala się wewnątrzszkolne zasady przeprowadzania pisemnych prac kontrolnych (prac klasowych, sprawdzianów, testów):

- 1) za pisemną pracę kontrolną uznaje się sprawdzian wiadomości lub umiejętności obejmujący określony zakres materiału, wynikający ze struktury programu nauczania danych zajęć edukacyjnych, poprzedzony powtórzeniem materiału, obejmujący więcej niż 3 jednostki lekcyjne;
- 2) pisemne prace kontrolne powinny być zapowiedziane z co najmniej tygodniowym wyprzedzeniem, a ich przewidywany termin zaznaczony w dzienniku elektronicznym lub lekcyjnym;
- 3) prace kontrolne są obowiązkowe dla wszystkich uczniów; jeżeli uczeń nie napisze pracy klasowej w terminie, powinien ją napisać w terminie późniejszym, uzgodnionym z nauczycielem;
- 4) uczeń może poprawić ocenę z pracy klasowej w terminie uzgodnionym z nauczycielem, zgodnie z zasadami poprawiania ocen określonymi w Przedmiotowych Systemach Oceniania;
- 5) w danym dniu klasa może pisać jedną pracę klasową, a w ciągu tygodnia nie więcej niż trzy;
- 6) na zakończenie semestru nie przewiduje się końcowej (zaliczeniowej) pracy kontrolnej;
- 7) prace klasowe nauczyciel powinien poprawić i ocenić w terminie do dwóch tygodni;
- 8) Przy ocenianiu prac kontrolnych (prac klasowych, sprawdzianów, testów) punktowanych stosuje się następujące jednolite kryteria ocen:
  - 0% - 29% - ocena niedostateczna
  - 30% - 49% - ocena dopuszczająca
  - 50% - 74% - ocena dostateczna
  - 75% - 85% - ocena dobra
  - 86% - 94% - ocena bardzo dobra
  - 95% - 100% - ocena celująca

2. Prace domowe: to zagadnienia nawiązujące do lekcji zadane przez nauczyciela do samodzielnego opracowania przez ucznia w formie pisemnej, ustnej lub praktycznej. Uczeń, który nie odrobi zadania domowego ma obowiązek odrobienia pracy na najbliższą godzinę lekcyjną. Prace domowe są obowiązkowe dla wszystkich uczniów, brak jest odnotowany (-), a jej wykonanie (+) lub oceną. Trzy minusy są jednoznaczne z wpisaniem uwagi negatywnej z zachowania. Każdy kolejny minus to kolejna uwaga.

3. Odpowiedź ustna: to ustne sprawdzenie wiedzy obejmujące zakres materiału nawiązujący do tematyki z poprzednich trzech lekcji.

4. Praca w grupie to umiejętność organizacji pracy zespołowej, aktywny udział w dyskusji, twórcze rozwiązywanie problemu, pełnienie różnych ról w zespole, dbałość o końcowe efekty pracy zespołu. W określonych wypadkach wyniki pracy grupowej są prezentowane przez wybrane osoby na forum klasy.

5. Praca na lekcji to aktywność ucznia na zajęciach, np. ćwiczenia pisemne, wykonanie kart pracy, udział w dyskusjach dotyczących tematu lekcji.

6. Kartkówka to pisemne sprawdzenie wiedzy, obejmujące zakres materiału z jednej, dwóch lub trzech ostatnich lekcji. Kartkówki nie muszą być wcześniej zapowiedziane.

7. Zeszyt ćwiczeń - oceniana jest jego zawartość, zapisy notatek, estetyka – raz w semestrze.

8. Prace dodatkowe to wszelkie prace nadobowiązkowe, np.: plakaty, projekty, aktywny udział w konkursach przedmiotowych. Wszystkie prace dodatkowe, ich przeznaczenie i sposób prezentacji na forum klasy oraz sposoby oceniania są konsultowane z nauczycielem.

VII. ŚRÓDROCZNE I ROCZNE OCENIANIE UCZNIÓW

- Klasyfikacja śródroczna polega na podsumowaniu osiągnięć edukacyjnych ucznia z zajęć edukacyjnych i zachowania ucznia w pierwszym półroczu oraz ustaleniu śródrocznych ocen klasyfikacyjnych z zajęć edukacyjnych i śródrocznej oceny zachowania.
  - Oceny śródroczne są ustalane na 10 dni przed końcem półrocza.
3. Klasyfikację śródroczną przeprowadza się tydzień przed końcem półrocza.
4. Jeżeli w wyniku klasyfikacji śródrocznej stwierdzi się, że poziom osiągnięć edukacyjnych ucznia uniemożliwi lub utrudni kontynuowanie nauki w klasie programowo wyższej szkoła stwarza uczniowi szansę uzupełnienia braków poprzez :
- a) zindywidualizowaną pracę z uczniem na lekcjach,
  - b) współpracę z domem rodzinnym poprzez częstszy kontakt nauczyciela z rodzicem telefoniczny i elektroniczny,
  - c) zorganizowanie pomocy grup koleżeńskich.
5. Klasyfikację śródroczną i roczną przeprowadza się w skali o której mowa w pkt. III.

VIII. SPOSOBY INFORMOWANIA UCZNIÓW I RODZICÓW O INDYWIDUALNYCH OSIĄGNIĘCIACH

- 1) ocena z odpowiedzi ustnej jest oceną jawną dla ucznia i zespołu klasowego i powinna być każdorazowo uzasadniona krótkim słownym komentarzem,
- 2) oceny z prac pisemnych opatrzone są komentarzem słownym wskazującym uczniowi i jego rodzicom, co zrobił dobrze, a nad czym ma pracować i ewentualnie uzasadnione punktacją,
- 3) rodzice (prawni opiekunowie) są informowani o ocenach dziecka poprzez: wpis do zeszytu przedmiotowego oraz poprzez dziennik elektroniczny.
- 4) o ocenach, postępach i osiągnięciach lub niepowodzeniach dziecka rodzice są informowani w trakcie zebrań z rodzicami, dni otwartych, poprzez kontakt telefoniczny, w wyjątkowych przypadkach poprzez wysłanie listu poleconego.

IX. ZASADY POPRAWIANIA BIEŻĄCYCH OCEN CZĄSTKOWYCH

Każdą ocenę cząstkową można poprawić.

X. WARUNKI UZYSKANIA OCENY WYŻSZEJ NIŻ PRZEWIDYWANA ROCZNEJ OCENY KLASYFIKACYJNEJ

- Ogólne warunki wynikające ze statutu szkoły:
- Uczeń klas
- II ma możliwość starania się o poprawienie przewidywanej oceny klasyfikacyjnej o jeden stopień, o ile spełnione są jednocześnie następujące warunki:
  - a) ponad 50% ocen z prac klasowych jest wyższych od przewidywanej oceny klasyfikacyjnej
  - b) uczeń systematycznie odrabia prace domowe,
  - c) prace klasowe i zapowiedziane sprawdziany pisze w pierwszym terminie.
- Wniosek o uzyskanie wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej uczeń składa do nauczyciela tych zajęć.
- Nauczyciel jest zobowiązany rozpatrzyć wniosek w terminie 2 dni i poinformować ucznia o decyzji.
- W celu uzyskania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej z zajęć edukacyjnych po spełnieniu warunków, o których mowa w ust. 7 uczeń jest zobowiązany do napisania sprawdzianu obejmującego te partie materiału, z których uzyskał oceny niższe niż ta, o którą się ubiega.

XI. ZASADY WSPÓŁPRACY Z UCZNIAMI, RODZICAMI I PEDAGOGIEM/PSYCHOLOGIEM SZKOLNYM W CELU POPRAWY NIEZADOWALAJĄCYCH WYNIKÓW NAUCZANIA:

- Ustalenie wspólnie z uczniem jakie partie materiału wymagają nadrobienia – pisemna informacja dla rodziców.
- Ustalenie, w jaki sposób zaległości mają zostać nadrobione:
  - pomoc koleżeńska,
  - pomoc nauczyciela,
  - praca własna wraz z rodzicami.
- Ustalenie z uczniem i rodzicami formy zaliczenia materiału.
- Współpraca z pedagogiem szkolnym:
  - wspólne ustalanie sposobu pracy z uczniami mającymi problemy dydaktyczne i wychowawcze.

XII. WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE ŚRÓDROCZNE I ROCZNE OCENY KLASYFIKACYJNE W TYM WYMAGANIA DLA UCZNIÓW Z OPINIAMI I ORZECZENIAMI PPP.

OGÓLNE KRYTERIA OCENIANIA

PRZEDMIOT OCENY	OCENA					
	celująca	bardzo dobra	dobra	dostateczna	dopuszczająca	niedostateczna
1. Modlitwy, pieśni	<ul style="list-style-type: none"> dokładna znajomość tekstu, melodii, samodzielność i piękno wykonania 	<ul style="list-style-type: none"> dokładna znajomość tekstu, melodii 	<ul style="list-style-type: none"> dobra znajomość tekstu, melodii 	<ul style="list-style-type: none"> niezbyt dokładna znajomość tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> fragmentaryczna znajomość tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> brak jakiegokolwiek znajomości tekstu
2. Ćwiczenia w podręczniku	<ul style="list-style-type: none"> wykonane wszystkie zadania staranne pismo własne materiały ilustracje itp. 	<ul style="list-style-type: none"> starannie prowadzony wszystkie zadania 	<ul style="list-style-type: none"> zapis staranny luki w zapisach (sporadyczne do 5 tematów) 	<ul style="list-style-type: none"> ćwiczenia czytelne braki w zadaniach (do 40% tematów) 	<ul style="list-style-type: none"> pismo niestaranne liczne luki w zapisach (do 70% tematów) 	<ul style="list-style-type: none"> brak podręcznika
3. Prace domowe	<ul style="list-style-type: none"> staranne wykonanie treści wskazujące na poszukiwania z różnych źródeł dużo własnej inwencji twórcze 	<ul style="list-style-type: none"> merytorycznie zgodne z omawianym na lekcji materiałem staranne czytelne rzeczowe 	<ul style="list-style-type: none"> wskazują na zrozumienie tematu niezbyt twórcze 	<ul style="list-style-type: none"> powiązane z tematem niestaranne 	<ul style="list-style-type: none"> widać próby wykonania pracy na temat 	<ul style="list-style-type: none"> praca nie na temat brak rzeczowości w pracy brak pracy
4. Odpowiedzi ustne	<ul style="list-style-type: none"> wiadomości zawarte w podręczniku oraz lekcji wypowiedź pełnymi zdaniami, bogaty język prawidłowe i swobodne używanie poznanych pojęć 	<ul style="list-style-type: none"> wiadomości z podręcznika prezentowane w sposób wskazujący na ich rozumienie, informacje przekazywane zrozumiałym językiem odpowiedź pełna nie wymagająca pytań dodatkowych 	<ul style="list-style-type: none"> wyuczone na pamięć wiadomości uczeń ma trudności w sformułowaniu myśli własnymi słowami potrzebna pomoc nauczyciela 	<ul style="list-style-type: none"> wybiórcza znajomość poznanych treści i pojęć odpowiedź niestaranna częste pytania naprowadzające 	<ul style="list-style-type: none"> słabe wiązanie faktów i wiadomości chaos myślowy i słowny odpowiedź bełkotliwa, niewyraźna, pojedyncze wyrazy dużo pytań pomocniczych 	<ul style="list-style-type: none"> brak odpowiedzi lub odpowiedzi świadczące o braku wiadomości rzeczowych
5. Aktywność	<ul style="list-style-type: none"> uczeń wyróżnia się aktywnością na lekcji korzysta z materiałów zgromadzonych samodzielnie 	<ul style="list-style-type: none"> uczeń zawsze przygotowany do lekcji często zgłasza się do odpowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> stara się być przygotowany do lekcji chętnie w niej uczestniczy 	<ul style="list-style-type: none"> mało aktywny na lekcjach 	<ul style="list-style-type: none"> niechętny udział w lekcji 	<ul style="list-style-type: none"> lekceważący stosunek do przedmiotu.

		<ul style="list-style-type: none"> wypowiada się poprawnie 				
6. Inscenizacje, gazetka szkolna, praca na rzecz Kościoła i inne	<ul style="list-style-type: none"> wielokrotnie pomaga w różnych pracach pilnie i terminowo wykonuje powierzone zadania, dużo własnej inicjatywy aktywnie uczestniczy w życiu małych grup formacyjnych (ministranci, oaza itp.) 	<ul style="list-style-type: none"> starannie wykonuje powierzone przez katechetę lub księdza zadania przejawia postawę apostołską 	<ul style="list-style-type: none"> niezbyt chętnie wykonuje zadania poza lekcjami, ale nie unika ich zupełnie uczestniczy w rekolekcjach szkolnych 	•	•	•

SZCZEGÓŁOWE KRYTERIA NA OCENĘ ŚRÓDROCZNĄ

Dział	OCENA				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
I. Jezus umiłowanym Synem Boga	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada o wakacyjnych przeżyciach, • podaje zasady współpracy obowiązujące w klasie, • mówi z pamięci „Ojcze nasz”, • opowiada przypowieść o natrętnym przyjacielu, • podaje przykłady zgodnej i wspólnej modlitwy, • podaje, że Duch Święty jest Trzecią Osobą Boską, • uzasadnia, że na modlitwie możemy prosić tylko o dobro, • wymienia osoby, z którymi może się modlić. • opowiada o cudzie w Kanie Galilejskiej, • podaje przykłady świętych, którzy poprzedzili nas w drodze do nieba, • opowiada o pracy nauczyciela, • podaje przykłady, za co może być wdzięczny nauczycielom i pracownikom szkoły, • wyjaśnia, że Bóg podarował nam Ojczyznę, • wymienia symbole narodowe i wyjaśnia ich znaczenie, • wyjaśnia, że Jezus jest Królem świata i sprawiedliwym sędzią, • 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia najważniejsze cechy przyjaźni • wymienia cechy przyjaźni z Jezusem, • podaje prawdę, że Jezus pragnie przychodzić z pomocą potrzebującym • podaje przykłady powierzania Jezusowi trosk i problemów, • uzasadnia konieczność otwartości serca na spotkanie z Jezusem. • wskazuje, że Duch Święty jest darem Jezusa, • opowiada o objawieniach Matki Bożej w La Salette, • wyjaśnia, jak modlić się na różańcu, • wyjaśnia, że Maryja zachęca nas do wypełniania poleceń Jezusa, • podaje prawdę, że Bóg chce dać nam miejsce w niebie, • wymienia, co pomaga w stawianiu się świętym. • wyjaśnia, że Jezus jako dziecko też się uczył i miał nauczycieli, • opowiada o raj, który Bóg przygotował dla pierwszych ludzi, • opowiada o powtórny przyjsciu Pana Jezusa • na podstawie tekstu biblijnego wymienia sposoby pomocy potrzebującym, • 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego warto prosić Pana Boga, • podaje prawdę, że Jezus dał nam Ducha Świętego, który pomaga nam się modlić, • wymienia, o co prosimy Boga w modlitwie „Ojcze nasz”, • uzasadnia, że modlitwa może być ufną i szczerą rozmową z Bogiem Ojcem, • podaje najważniejsze cechy modlitwy Jezusa (zjednoczenie z Ojcem, ufna rozmowa) • wymienia tajemnice radosne i bolesne różańca, • wyjaśnia, że zwracamy się do Jezusa za pośrednictwem Maryi, • wskazuje sytuacje, w których może się modlić tajemnicami radosnymi i bolesnymi. • charakteryzuje życie wybranych świętych, • uzasadnia, że bez nauczycieli uczniom trudno byłoby zdobywać wiedzę, • podaje przykłady, jak ludzie mogą przygotować się na powtórne przyjscie Chrystusa, • 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje warunki skuteczności modlitwy (zgodność z wolą Boga, dobro człowieka) • wyjaśnia, że podczas wspólnej modlitwy obecny jest Duch Święty. • uzasadnia, dlaczego mamy obowiązek uczciwej pracy (nauki) dla Ojczyzny, • interpretuje perykopę o sędzie ostatecznym, • wyjaśnia, na czym polega czujność w oczekiwaniu na koniec świata. • 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia treść modlitwy na rozpoczęcie i zakończenie katechezy.

Dział	OCENA				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
II. Jezus moim przyjacielem	<ul style="list-style-type: none"> opowiada o zapowiedzi spełnienia obietnicy Boga w Jezusie Chrystusie przekazanej przez proroków podaje prawdę, że Zbawiciel urodzi się w Betlejem, opowiada o zwiastowaniu Maryi, wyjaśnia pojęcie: anioł, wyjaśnia, że Jezus jest Zbawicielem obiecany przez Boga i zapowiadany przez proroków, rozdziela przedmioty związane z kultem religijnym od rzeczy użytku codziennego, opowiada o narodzeniu Jezusa, wymienia zwyczaje świąteczne, podaje przykłady rodzinnego świętowania Bożego Narodzenia, opowiada o pokłonie mędrców, wymienia dary złożone przez mędrców oraz zwyczaje związane z uroczystością Objawienia Pańskiego, wyjaśnia, że gołębica jest symbolem Ducha Świętego, wyjaśnia znaczenie słów: „To jest mój Syn umiłowany”. 	<ul style="list-style-type: none"> opowiada o grzechu pierwszych ludzi, wyjaśnia prostymi słowami, czym jest grzech i obietnica zbawienia uzasadnia, że czynienie dobra to posłuszeństwo wobec Boga, wyjaśnia, dlaczego ważne jest, by uczyć się odróżniać dobro od zła. wyjaśnia, kim jest prorok wyjaśnia symbolikę oratki. podaje przykłady duchowego przygotowania na święta Bożego Narodzenia, wyjaśnia pojęcie zbawienie, uzasadnia, że w święta Bożego Narodzenia najważniejszy jest Jezus – Syn Boży wyjaśnia, kim są poganie, podaje przykłady, kto współcześnie głosi Dobrą Nowinę o Jezusie. opowiada o chrzcie Jezusa, uzasadnia, że podczas chrztu każdy staje się umiłowanym dzieckiem Boga. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, kim jest szatan, wymienia konsekwencje grzechu Adama i Ewy dla wszystkich ludzi. podaje przykłady, jak być prorokiem we własnym środowisku. uzasadnia, że Jezus jest Bogiem i człowiekiem, wyjaśnia znaczenie imienia Jezus, opowiada o roli Jozefa, którego Bóg wybrał na opiekuna Zbawiciela, wyjaśnia, że w przyjściu Jezusa na świat najpełniej ujawniła się miłość Boga do człowieka, wyjaśnia nazwę „uroczystość Objawienia Pańskiego”, opowiada o poświęceniu kredy i kadzidła w kościele. 	<ul style="list-style-type: none"> opowiada o roli biblijnych proroków, wyjaśnia prorocstwo Micheasza, wyjaśnia rolę Maryi w zbawieniu człowieka, wymienia wydarzenia ukazujące, że Pan Jezus przyszedł zbawić świat, wyjaśnia znaczenie darów złożonych przez mędrców, podaje przykłady, jak może rozwijać dar Bożego dziecięctwa. 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje elementy liturgii świątecznej jako uobecnienie biblijnych wydarzeń,. opowiada, jak udziela się chrztu, i wskazuje elementy wspólne z chrztem Jezusa.

DZIAŁ	OCENA				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
III. Jezus jest moim Królem	<ul style="list-style-type: none"> opowiada o powołaniu apostołów, wyjaśnia, że następcami apostołów są biskupi i kapłani, podaje, kto jest następcą św. Piotra, wyjaśnia, co to jest łaska Boża, opowiada o zasadach budowania wieży na podstawie tekstu biblijnego, wymienia siedem sakramentów, rozdziela podczas liturgii słowa pierwsze oraz drugie czytanie i Ewangelię, wymienia gesty i postawy wykonywane podczas liturgii, wyjaśnia, jak należy się ubrać na Mszę Świętą, opowiada biblijną historię datku ubogiej wdowy, wymienia, kto i za co jest odpowiedzialny we wspólnocie parafialnej, opowiada o zesłaniu Ducha Świętego wymienia znaki i dary Ducha Świętego, podaje przykłady, z kim może rozmawiać o Jezusie. . 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia pojęcie: apostoł uzasadnia, że w Kościele jest realizowana misja Chrystusa uzasadnia konieczność łaski Bożej do zbawienia podaje przykłady sposobów troski o życie w stanie łaski oraz osoby, które pomagają żyć w stanie łaski. wskazuje, w jaki sposób Bóg jest obecny w sakramentach podaje prawdę, że Jezus jest obecny w liturgii Mszy Świętej przez swoje słowo, zgromadzony lud i w osobie kapłana opowiada przypowieść o uczcie królewskiej, podaje prawdę, że Jezus jest obecny w liturgii Mszy Świętej pod postaciami eucharystycznymi wymienia przykazania kościelne podaje przykłady, jak należy troszczyć się o dobro parafialne opowiada o darach Ducha Świętego udzielanych wspólnocie Kościoła pamięta nazwę „uroczystość Zesłania Ducha Świętego”. opowiada, na czym polega sens pracy misjonarza podaje przykłady, w jaki sposób dziecko może wspierać misjonarza 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, że Chrystus założył swoje królestwo na ziemi, które trwa obecnie w Kościele, przedstawia osobę Piotra jako Głowę Kościoła, podaje przykłady udziału dzieci w misji Kościoła. wyjaśnia, że łaskę uświęcającą otrzymujemy przez chrzest, wyjaśnia, co pozbawia nas łaski uświęcającej, uzasadnia, dlaczego mamy obowiązek uczestnictwa w niedzielnej Mszy Świętej, wymienia przejawy działania Ducha Świętego w Kościele 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia, że dar łaski jest spełnieniem obietnicy obecności Jezusa, wyjaśnia, że fundamentem budowania życia jest chrzest i otrzymana łaska Boża, krótko omawia, kto i jakie sakramenty przyjmuje. wyjaśnia, jak brać czynny udział w liturgii słowa. porównuje udział we Mszy Świętej do uczy królewskiej, omawia praktyczną realizację wybranych przykazań kościelnych. wyjaśnia znaki Ducha Świętego. 	<ul style="list-style-type: none"> podaje, jakie należy spełnić warunki, by przyjąć poszczególne sakramenty, wyjaśnia znaczenie przykazań kościelnych wyjaśnia, że zesłanie Ducha Świętego jest początkiem działalności Kościoła.

SZCZEGÓŁOWE KRYTERIA NA OCENĘ ROCZNA

DZIAŁ	OCENA				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
IV. Królestwo Jezusa – królestwem miłości	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada przypowieści: o dwóch synach i pracy w winnicy, o faryzeuszu i celniku, • podaje przykłady postaw na wzór dwóch synów, • opowiada o spotkaniu Zacheusza z Jezusem, • wskazuje, na czym polegała przemiana Zacheusza, • podaje przykłady prawdomówności i uczciwości w swoim życiu, • uzasadnia potrzebę zadośćuczynienia za popełnione zło, • opowiada o pielgrzymowaniu 12-letniego Jezusa do świątyni, • opowiada o uzdrowieniu dziesięciu trędowatych, • wyjaśnia znaczenie słowa „dziękuję”, • mówi z pamięci „Akt miłości” 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia konieczność dokonywania wyborów w życiu • wskazuje, jak należy troszczyć się o dobro wspólne • wyjaśnia, czym jest pokora, • wyjaśnia, czym jest sumienie i jakie jest jego znaczenie • uzasadnia potrzebę troski o własne sumienie • wymienia swoje obowiązki w różnych środowiskach życia, • wyjaśnia, na czym mogło polegać „bycie poddanym” Jezusa wobec Maryi i Jozefa, • wymienia cnoty, które pomagają wypełniać obowiązki. • podaje przykłady niesienia pomocy cierpiącemu • podaje przykłady, kiedy może i powinien okazywać wdzięczność, • omawia sytuacje, gdy sam otrzymał wyrazy wdzięczności. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcie wolności • wyjaśnia, że przez rodziców i opiekunów Bóg przekazuje nam swoją wolę, • uzasadnia, że każdy ma obowiązki według wieku, • wyjaśnia, na czym polega prawdomówność i uczciwość, • wyjaśnia, dlaczego jeden z uzdrowionych okazał wdzięczność Jezusowi, • uzasadnia potrzebę wdzięczności wobec innych. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, na czym polega rachunek sumienia, • uzasadnia, dlaczego nie powinno się oceniać innych, • wyjaśnia, czym jest duchowa przemiana, • wyjaśnia słowa Jezusa „powiniennem być w tym, co należy do mego Ojca”, • uzasadnia, że wdzięczność jest wyrazem miłości do Boga za Jego dobroć. 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady (sposoby) kształtowania sumienia. • uzasadnia, dlaczego warto wzorować się na Jezusie w wypełnianiu swoich obowiązków.

DZIAŁ	OCENA				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
V. Jezus zaprasza mnie do pracy w swoim Królestwie	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady konsekwencji nieprzestrzegania przykazań w życiu codziennym, • wskazuje, że przestrzeganie Bożych praw obowiązuje w świecie realnym i wirtualnym, • podaje przykłady przestrzegania poszczególnych przykazań, • mówi z pamięci przykazanie miłości, • wymienia osoby, którym okazuje miłość, • opowiada historię Samarytanina, • podaje przykłady, kiedy prosi o pomoc, • wyjaśnia znaczenie słów: przepraszam i przebaczam, • podaje przykłady sytuacji, w których przebaczył i otrzymał przebaczenie, • mówi z pamięci „Akt żalu”. • wymienia wybrane dary Ducha Świętego, • wymienia swoje umiejętności, którymi może służyć innym, • uzasadnia potrzebę modlitwy o dary Ducha Świętego 	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada o rozmowie bogatego młodzieńca z Jezusem, • wyjaśnia, dlaczego zachowywanie przykazań jest wyrazem troski o dobro wspólne • mówi z pamięci przykazania Boże • wyjaśnia, że przykazania są drogowskazami w życiu • prezentuje właściwą postawę wobec własnego ciała • podaje przykłady miłości Jezusa do ludzi, • podaje przykłady osób, które dobrze postępują ze względu na Jezusa • wyjaśnia, na czym polega obowiązek miłości bliźniego • wyjaśnia, że miłość bliźniego dotyczy każdego człowieka, • opowiada przypowieść o nielitościwym słudze, • wyjaśnia znaczenie przebaczenia w życiu • odróżnia mądrość, męstwo i radę od wiedzy, zwykłej odwagi i pouczenia innych. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, że przykazania uczą szacunku wobec Boga i wskazują, jak oddawać Mu cześć, • wyjaśnia, że zachowywanie przykazań jest wyrazem miłości wobec Jezusa i troski o samych siebie, • uzasadnia, że człowiek, odrzucając przykazania, czyni nieszczęśliwym siebie i innych, • uzasadnia, że ten, kto wierzy, powinien dobrze postępować • wskazuje, że szacunek wobec innych obowiązuje w świecie realnym i wirtualnym. 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia szkodliwość hejtu, • uzasadnia, że przestrzeganie przykazań prowadzi do życia wiecznego, • podaje, kto może przystąpić do spowiedzi, • wyjaśnia, na czym polegają wybrane dary Ducha Świętego, • uzasadnia, że potrzebuje darów Ducha Świętego, by być lepszym i lepiej pomagać innym. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, że w sakramencie pokuty Jezus przebacza grzechy i daje pomoc do poprawy. • podaje przykłady owoców daru mądrości, męstwa, rady.

DZIAŁ	OCENA				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
VI. Jezus daje Ducha Świętego	<ul style="list-style-type: none"> • podaje, kiedy rozpoczyna się Wielki Post i jak długo trwa, • wymienia nazwy nabożeństw wielkopostnych, • mówi z pamięci modlitwy z nabożeństwa drogi krzyżowej, • opowiada o wjeździe Jezusa do Jerozolimy, • wymienia zwyczaje związane z Niedzielą Palmową i je omawia, • opowiada o wydarzeniach związanych ze zmartwychwstaniem Jezusa • wyjaśnia znaczenie pokarmów ze święconki, • mówi z pamięci „Akt nadziei”. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, że Jezus z miłości cierpiał za grzechy wszystkich ludzi • wskazuje, w jaki sposób może wyrazić wdzięczność Jezusowi za Jego cierpienie • podaje prawdę, że Jezus oddał swoje życie z miłości do ludzi • uzasadnia zbawczy sens śmierci Jezusa • wyjaśnia, że Bóg udziela ludziom przebaczenia za pośrednictwem Jezusa • opowiada o objawieniach św. Faustyny. 	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada o liturgii Środy Popielcowej, • wyjaśnia, co to jest nawrócenie, • wyjaśnia, dlaczego Jezus był witany jako Król, • podaje najważniejsze cechy modlitwy Jezusa (zjednoczenie z Ojcem, ufność) • wyjaśnia, na czym polega post i wstrzemięźliwość od pokarmów mięsnych, oraz podaje, kogo one obowiązują, • ukazuje związek pomiędzy obchodami świąt Zmartwychwstania Pańskiego a obecnością w nich Jezusa • wyjaśnia znaczenie śpiewu „Alleluja”. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, że Wielki Post jest czasem pracy nad sobą, • opowiada o wybranych wydarzeniach z drogi krzyżowej Jezusa, • omawia przebieg nabożeństwa drogi krzyżowej, • „Ojcze, przebacz im...”, • wyjaśnia znaki i symbole związane ze zmartwychwstaniem Jezusa, • wyjaśnia, na czym polega miłosierdzie, • opisuje obraz „Jezu, ufam Tobie”. 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje, że prawa zapisane są w dokumencie nazywanym Konstytucją, • uzasadnia, że przyjmując trudności, naśladujemy Pana Jezusa w niesieniu krzyża, • wyjaśnia słowa Jezusa, • opowiada o liturgii wielkanocnej (rezurekcja).
	<ul style="list-style-type: none"> • podaje prawdę, że Jezus dał nam Maryję za Matkę, • wymienia sposoby oddawania czci Matce Bożej, • podaje przykłady sposobów okazywania wdzięczności rodzicom, • opowiada o spotkaniu dwóch matek – Elżbiety i Maryi, • wyjaśnia, że w Boże Ciało Pan Jezus wychodzi zobaczyć nasze życie i nasze domy. 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje obraz Matki Bożej Częstochowskiej, • wymienia i wyjaśnia wybrane wezwania litanii loretańskiej. • wspomina o Zachariaszu, który troszczył się o małego Jana, • wskazuje, jak należy się troszczyć o dobro rodzinne (A.5.1). • podaje prawdę, że Jezus jest obecny pod postaciami eucharystycznymi, • podaje przykłady czynnego uczestnictwa w procesji. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, na czym polega królowanie Matki Bożej w Polsce, • uzasadnia, że rodzicom należy okazywać miłość i szacunek. • uzasadnia, dlaczego podczas procesji najważniejszy jest Najświętszy Sakrament, • opowiada o procesji Bożego Ciała. 	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada o uroczystości Matki Bożej Królowej Polski, • wyjaśnia, na czym polega macierzyństwo i ojcostwo. 	

Dostosowanie wymagań edukacyjne z religii do możliwości uczniów ze specjalnymi wymaganiami edukacyjnymi :

- Uczniowie posiadający opinię poradni psychologiczno-pedagogicznej o specyficznych trudnościach w uczeniu się oraz uczniowie posiadający orzeczenie o potrzebie nauczania indywidualnego są oceniani z uwzględnieniem zaleceń poradni.
- Nauczyciel dostosowuje wymagania edukacyjne do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia posiadającego opinię poradni psychologiczno – pedagogicznej o specyficznych trudnościach w uczeniu się.
- W stosunku wszystkich uczniów posiadających dysfunkcję zastosowane zostaną zasady wzmacniania poczucia własnej wartości, bezpieczeństwa, motywowania do pracy i doceniania małych sukcesów.

Rodzaje dysfunkcji:

Dysgrafia

- Nie ocenia się estetyki pisma w zeszycie przedmiotowym lub w zeszycie ćwiczeń oraz na testach i kartkówkach.
- Uczeń ma prawo przeczytać nauczycielowi treść pracy pisemnej, gdy ten ma trudności z jej odczytaniem.
- uczeń powinien siedzieć blisko nauczyciela,
- monitorowanie pracy ucznia (notatki, ćwiczenia),
- precyzyjne formułowanie poleceń,
- dopuszczenie pisma drukowanego oraz prac na komputerze,
- możliwość odczytania pracy domowej w przypadku niewyraźnego pisma,
- umożliwienie zaliczenia części materiału w formie ustnej.

Dysleksja

- Zachęcanie uczniów do czytania krótkich tekstów.
- Wydłużanie czasu pracy.
- Ograniczenie ilości wykonywanych w czasie zajęć ćwiczeń.
- kontrolować stopień zrozumienia przeczytanych przez ucznia poleceń,
- przewaga odpowiedzi ustnych przy ocenie nad pisemnymi,
- sprawdzenie wiadomości powinno odbywać się często z krótszych partii materiału
- uczeń nie powinien głośno czytać przed całą klasą,
- monitorowanie pracy ucznia (notatki, ćwiczenia),
- precyzyjne formułowanie poleceń,
- wydłużenie czasu pracy z tekstem,
- jak najczęściej stosować środki wizualne i skojarzeniowe,
- monitorowanie stopnia rozumienia czytanego tekstu przez ucznia.

Dysortografia

- *błędy ortograficzne nie mają wpływu na ocenę pracy pisemnej*
  - monitorowanie pracy ucznia (notatki, ćwiczenia),
  - precyzyjne formułowanie poleceń,
  - poprawność ortograficzna nie wpływa na ocenę,
  - umożliwienie zaliczenia części materiału w formie ustnej.

Uczeń z zaburzeniami zachowania, nadpobudliwością psychoruchową oraz zaburzeniami koncentracji uwagi

- Przekazywanie krótkich poleceń,
- Wydawanie jasnych, precyzyjnych poleceń- na raz tylko jedno polecenie,
- Utrzymywanie kontaktu wzrokowego,
- Organizacja środowiska-miejsce w pierwszej ławce, porządek, ograniczenie ilości bodźców,
- Angażowanie ucznia w drobne sprawy na rzecz klasy,
- Zezwolenie na uzgodnione formy aktywności fizycznej,
- Chwalenie ucznia przynajmniej raz dziennie, stwarzanie sytuacji zapewniających sukces,
- Pobudzanie zainteresowań ucznia,
- Przypominanie o regułach, przypominanie o samokontroli i sprawdzaniu,
- Opracowanie zrozumiałego dla ucznia kontraktu,
- Rutyna w postępowaniu,
- Wyznaczanie konkretnego celu i dzielenie zadań na mniejsze, możliwe do zrealizowania,
- Pomaganie uczniowi w skupieniu się na wykonywaniu jednej czynności,
- Skracanie zadań – dzielenie ich na części,
- Sprawdzanie stopnia zrozumienia wprowadzanego materiału,
- Zmniejszanie materiału przepisywanego z tablicy do zeszytu,
- Skracanie prac domowych,
- Dzielenie dłuższych sprawdzianów na części, wydłużanie czasu odpowiedzi,
- Korzystanie z programów edukacyjnych dostosowanych do możliwości ucznia,
- Zachęcanie do zadawania pytań,
- Angażowanie ucznia w konkretne działania, stosowanie wzmocnień pozytywnych,
- Akceptowanie ucznia bez względu na jego nieprawidłowe zachowania,
- Szukanie i przekazywanie uczniowi informacji na temat sposobów rozładowywania napięcia, które są akceptowane w klasie,
- Skupianie uwagi ucznia na tym co najważniejsze – kolor, podkreślenie,

- Formułowanie informacji dotyczących pracy domowej w sposób jasny i przejrzysty,
- Stosowanie powtórzeń,
- Konsekwencja w działaniu,
- Współpraca z rodzicami.

Asperger

- zachowywanie schematu pracy na lekcjach i stałości działań (np. zajmowanie tej samej ławki lub stolika podczas zajęć);
- trzymanie się tego, co jest przewidziane do realizacji. W sytuacji zmiany w planach konieczne jest uspokojenie, wyciszenie i pełne rzetelne uprzedzenie ucznia o planowanych zmianach. Zmiany muszą być wprowadzane uważnie i planowo, ale nie powinno się ich eliminować;
- eliminowanie bodźców rozpraszających (wzrokowych, słuchowych);
- zwrócenie uwagi (diagnoza) na możliwą nadwrażliwość ucznia na niektóre bodźce i odpowiednie reagowanie (np. nadwrażliwość słuchowa - zniżanie tonu głosu podczas rozmowy, wzrokowa - tworzenie stonowanych dekoracji w klasie itp.);
- kierowanie poleceń indywidualnie do ucznia, zwracanie się do niego po imieniu;
- robienie przerw między wypowiedzianymi zdaniem, tak by dać uczniowi możliwość ich przetworzenia;
- powtarzanie polecenia, sprawdzanie stopnia jego zrozumienia;
- zachęcanie ucznia, by w razie potrzeby prosił o powtórzenie, uproszczenie czy zapisanie polecenia;
- nie przekazywanie zbyt wielu informacji, a gdy chodzi o polecenia, to wystarczy jedno, co da pewność jego wykonania przez ucznia (dla pewności, można poprosić, aby opisał je własnymi słowami);
- w razie potrzeby dyskretne zapisywanie (w dużym skrócie i jasnej formie) poleceń dla ucznia (do wykonania w danym dniu) w notesie, który ma na ławce. Jeżeli nie potrafi jeszcze czytać, to warto wprowadzić piktogramy, czyli kolorowe ilustracje przedstawiające czynności do wykonania w danym dniu;
- sprawdzanie zrozumienia czytanego tekstu poprzez zadawanie dodatkowych pytań: Co się wydarzyło? Gdzie? Kiedy? Dlaczego? itp.;
- używanie krótkich zdań, prostego i jednoznacznego języka - podawanie jasnych instrukcji;
- przedstawianie nowych pojęć lub materiału abstrakcyjnego w sposób możliwie najbardziej konkretny, popieranie ich tekstem pisanym, obrazem, ilustracją, filmem;
- uwzględnianie deficytów w zakresie rozumienia niedosłownych wypowiedzi, ironii, metafor, słów i wyrażeń wieloznacznych. Wyjaśnianie ich za pomocą obrazów albo przeciwieństw np. przyjaźń - wrogość;
- organizowanie zajęć związanych z wyjaśnianiem znaczenia niektórych słów, przysłów, powiedzeń czy metafor;
- w razie potrzeby wydłużanie czasu przeznaczanego na wykonywanie poszczególnych zadań i prac pisemnych;
- dzielenie zadania na wieloetapowe krótsze części;
- zadawanie krótszych prac domowych w sytuacji,
- w miarę możliwości sprawdzanie wiedzy ucznia w formie przez niego preferowanej (np. zamiast śpiewać piosenkę może powiedzieć jej tekst);
- dostosowanie pomocy dydaktycznych i zadań do zainteresowań ucznia
- wykorzystywanie wąskiej i fachowej wiedzy oraz zainteresowań ucznia podczas prowadzenia lekcji;
- z powodu impulsywności i problemów w czekaniu na swoją kolej odpytywanie ucznia w pierwszej kolejności;
- nie zakładanie, że uczeń nie słucha i nie uczestniczy w toku lekcyjnym jeżeli nie nawiązuje kontaktu wzrokowego, czy też siedzi bokiem do nauczyciela;
- dostrzeganie, nazywanie i chwalenie wszelkich zachowań empatycznych i współczujących;

- po każdym konflikcie, który wybuchł pomiędzy dzieckiem z innym uczniem, tłumaczenie, co czuje on sam, obrażony kolega i co czuje nauczyciel w tej sytuacji. Sprawdzanie, czy uczeń to zrozumiał;
- praca nad poprawą u ucznia zachowań nieakceptowanych przez otoczenie;
- wyjaśnianie, jaką reakcją emocjonalną u odbiorców mogą wywołać niektóre wypowiedzi
- staranie o to, aby uczeń zawsze miał z kim wykonywać zadania grupowe i asymilował się ze środowiskiem w każdej sytuacji: na lekcji, w trakcie przerwy, przebierania się w szatni, w bibliotece, na stołówce czy w czasie wycieczki klasowej
- uczenie alternatywnych sposobów rozładowywania złości i agresji;
uczenie zachowań właściwych i pożądanych dla danej sytuacji społecznej,

Uczeń o inteligencji niższej niż przeciętnej

- w związku z dużym problemem w selekcji i wyborze najważniejszych informacji z danego tematu można wypisać kilka podstawowych pytań, na które uczeń powinien znaleźć odpowiedź czytając dany materiał (przy odpytywaniu prosić o udzielenie na nie odpowiedzi),
- podobnie postępować przy powtórkach,
- pozostawianie większej ilości czasu na przygotowanie się z danego materiału (dzielenie go na małe części, wyznaczanie czasu na jego zapamiętanie i odpytywanie).
- zmniejszanie ilości, stopnia trudności i obszerności zadań,
- dzielenie materiału na mniejsze partie, wyznaczanie czasu na ich opanowanie i odpytywanie,
- wydłużanie czasu na odpowiedź, przeczytanie lektury,
- wprowadzanie dodatkowych środków dydaktycznych np. ilustracje, ruchomy alfabet,
- odwoływanie się do znanych sytuacji z życia codziennego,
- formułowanie pytań w formie zdań o prostej konstrukcji powołujących się na ilustrujące przykłady,
- częste podchodzenie do ucznia w trakcie samodzielnej pracy w celu udzielania dodatkowej pomocy, wyjaśnień,
- zajęcia w ramach zespołu dydaktyczno – wyrównawczego, gdzie szczególnie u młodszych dzieci należy oprócz wyjaśniania bieżących zagadnień programowych usprawniać funkcje poznawcze (procesy intelektualne i percepcyjne), (zajęcia dodatkowe są niezbędne, bowiem dziecko z inteligencją niższą niż przeciętna w stanie opanować tych umiejętności tylko dzięki pracy na lekcji i samodzielnej nauce własnej w domu),
- należy zezwolić na dokończenie w domu niektórych prac wykonywanych na lekcjach,
- dyktanda przeprowadzać indywidualnie w wolniejszym tempie, gdyż dzieci te często nie nadążają za klasą,
- potrzeba większej ilości czasu i powtórzeń na opanowanie materiału.

Uczniowie słabosłyszący

- zapewnić dobre oświetlenie klasy oraz miejsce dla ucznia w pierwszej ławce najlepiej w rzędzie od okna; uczeń, będąc blisko nauczyciela, może słuchać jego wypowiedzi i jednocześnie odczytywać mowę z ust,
- umożliwić odwracanie się w kierunku innych kolegów odpowiadających na lekcji, co ułatwi lepsze zrozumienie ich wypowiedzi,
- nauczyciel, mówiąc do całej klasy, powinien stać w pobliżu ucznia zwrócony twarzą w jego stronę - nie powinien chodzić po klasie czy być odwrócony twarzą do tablicy; to utrudnia uczniowi odczytywanie mowy z jego ust,
- należy mówić do ucznia wyraźnie, używając normalnego głosu i intonacji, unikać gwałtownych ruchów głową czy nadmiernej gestykulacji,

- trzeba zadbać o spokój i ciszę w klasie, eliminować zbędny hałas m.in. zamykać okna przy ruchliwej ulicy, unikać szeleszczenia kartkami papieru, szurania krzesłami; takie zakłócenia stanowią również problem dla uczniów z aparatami słuchowymi,
- nauczyciel powinien ocenić, czy polecenia kierowane do całej klasy są właściwie rozumiane przez ucznia niedosłyszającego (w przypadku trudności zapewnić mu dodatkowe wyjaśnienia, sformułować inaczej polecenie),
- uczeń niedosłyszający powinien siedzieć w ławce ze zdolnym uczniem, zrównoważonym emocjonalnie, który chętnie dodatkowo będzie pomagał mu np. szybciej otworzy książkę, wskaże ćwiczenie, pozwoli przepisać notatkę z zeszytu itp.
- w czasie lekcji wskazane jest używanie jak najczęściej pomocy wizualnych i tablicy, m.in. zapisanie nowego tematu,
- można przygotować uczniowi z niedosłuchem plan pracy na piśmie opisujący zagadnienia poruszane w wykładzie lub poprosić innych uczniów w klasie, aby robili notatki z kopia i udostępniali je koledze,
- konieczne jest aktywizowanie ucznia do rozmowy poprzez zadawanie prostych pytań, podtrzymywanie jego odpowiedzi przez dopowiadanie pojedynczych słów, umowne gesty, mimikę twarzy,
- nauczyciel podczas lekcji powinien często zwracać się do ucznia niesłyszającego, zadawać pytania – ale nie dlatego, aby oceniać jego wypowiedzi, ale by zmobilizować go do lepszej koncentracji uwagi i ułatwić mu lepsze zrozumienie tematu
- z uwagi na wolne tempo czytania, dziecko potrzebuje więcej czasu na przeczytanie całej książki; dla ułatwienia zrozumienia treści nauczyciel może podać pytania pomocnicze, na które uczeń powinien przygotować odpowiedzi –czytając wcześniej lekturę,
- jeżeli pisanie ze słuchu sprawia dziecku niedosłyszającemu duże trudności, można je zastąpić inną formą ćwiczeń w pisaniu: a. przepisywanie zdań z uzupełnieniem „luk” odpowiednimi wyrazami b. utrwalanie znanych zasad pisowni i zwrotów gramatycznych –dobieranie odpowiednich wyrazów, uwzględniając ich rodzaj, osobę, liczbę c. sprawdzanie notatek ucznia i uzupełnianie ich,
- przy ocenie prac pisemnych ucznia nie należy uwzględniać błędów wynikających z niedosłuchu, one nie powinny obniżyć ogólnej oceny pracy; błędy mogą stanowić dla nauczyciela podstawę, do podjęcia z dzieckiem dalszej pracy samokształceniowej i korekcyjnej; błędy w pisowni należy oceniać opisowo, udzielając dziecku wskazówek do sposobu ich poprawienia,
- indywidualizacja oceniania,
- przy ocenie osiągnięć ucznia z wadą słuchu należy szczególnie doceniać własną aktywność i wkład pracy ucznia, a także jego stosunek do obowiązków szkolnych (systematyczność, obowiązkowość, dokładność).

Dla uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego szczegółowe dostosowania wymagań edukacyjnych do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych uczniów znajdują się w Indywidualnych Programach Edukacyjno-Terapeutycznych.

Aleksandra Kapel

Nauczyciel religii